

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».
Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ Ή ΕΚΘΕΣΗ

Α'

Επί της αρχής Το ΚΚΕ επανακαταθέτει την πρόταση Νόμου για τον διαχωρισμό της εκκλησίας από το Κράτος, που στις σημερινές συνθήκες γίνεται ακόμα περισσότερο αναγκαία.

1. Ο διαχωρισμός της εκκλησίας από το κράτος αποτελεί πάγιο δημοκρατικό αίτημα. Αποτελεί ώριμη ανάγκη που εκπορεύεται, πρώτα απ' όλα, από την ανάγκη της πλήρους κατοχύρωσης της ελευθερίας συνείδησης (στο πλαίσιο αυτό και της ελευθερίας θρησκευτικής συνείδησης), της ισότιμης μεταχείρισης όλων ανεξάρτητα από τα πιστεύω του και της απαλλαγής από έναν πρόσθετο μηχανισμό ιδεολογικής χειραγώγησης. Προκύπτει ακόμη από την πεποίθηση ότι δεν πρέπει η θρησκευτική πίστη να διασφαλίζεται δια της επιβολής. Επιπρόσθετα να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η ελληνική κοινωνία, ιδιαίτερα μέσω της έλευσης μεγάλου αριθμού μεταναστών, παρουσιάζει μια ποικιλία θρησκευτικών και πολιτιστικών αντιλήψεων.

Είναι προς το συμφέρον του λαού, και των ίδιων των θρησκευόμενων, του ίδιου του λαϊκού κλήρου, να αγωνιστούν για τον πλήρη διαχωρισμό εκκλησίας και κράτους.

Όπως είναι γνωστό στον ελληνικό λαό από τη μακρόχρονη εμπειρία του, το ΚΚΕ ουδέποτε διαχώρισε τους εργαζόμενους σε θρησκευόμενους και μη. Στάθηκε πάντοτε με απόλυτο σεβασμό στο θρησκευτικό συναίσθημα και στις παραδόσεις του λαού.

Στους αγώνες για βελτίωση της ζωής του λαού, για εθνική ανεξαρτησία, για δημοκρατία και κοινωνική πρόοδο, ενάντια στον μπερζαλισμό και στην εγχώρια ολιγαρχία, οι κομμουνιστές βρέθηκαν, βρίσκονται και θα βρίσκονται μαζί με τους εργαζόμενους και τους άνεργους ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές ή μη αντιλήψεις τους. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της εθνικής αντίστασης όπου ο λαϊκός κλήρος συμμετείχε μαζί με τον αγώνα μέσα από τις γραμμές του ΕΑΜ.

Η ιστορική εμπειρία του ελληνικού λαού, αλλά και άλλων λαών, αποδεικνύει ότι η διαπλοκή κράτους και εκκλησίας αποφέρει οφέλη και για τις δύο πλευρές. Το αστικό κράτος αξιοποιεί την επιρροή και τους μηχανισμούς της εκκλησίας για να διαιωνίζει την ιδεολογική και πολιτική κυριαρχία του και να καλλιεργεί τη συναίνεση της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων. Από την άλλη, η ηγεσία της εκκλησίας αξιοποιεί τη διαπλοκή για να συμμετέχει και να απολαμβάνει το δικό της μερίδιο στην οικονομική, πολιτική και ιδεολογική ισχύ της κρατικής εξουσίας.

Η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ έχουν επανειλημμένα απορρίψει το αίτημα του διαχωρισμού εκκλησίας - κράτους. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα δύο κόμματα αρνήθηκαν ακόμη και να συζητήσουν την πρόταση του ΚΚΕ κατά την τελευταία αναθεώρηση του Συντάγματος το οποίο πρότεινε να καταργηθεί το άρθρο 3 και να αναθεωρηθούν τα υπόλοιπα σχετικά.

Όποιες ρυθμίσεις υπήρξαν κατά το παρελθόν (πχ. εισαγωγή και του πολιτικού γάμου ως ισόκυρου με το θρησκευτικό, μη αναγραφή του θρησκευόμενου στις νέες ταυτότητες) είχαν απολύτως αποσπασματικό χαρακτήρα, δεν εντάσσονταν σε μια γενικότερη πολιτική διαχωρισμού της εκκλησίας από το κράτος, υπηρετούσαν συχνά άλλες σκοπιμότητες.

Με βάση όλα τα παραπάνω, το ΚΚΕ προτείνει με την παρούσα πρόταση νόμου ένα ενιαίο σύνολο μέτρων που θα προωθήσουν το διαχωρισμό. Σημαντική ήταν η συμβολή των επεξεργασιών της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου τις οποίες το ΚΚΕ αξιοποίησε.

2. Η παρούσα πρόταση νόμου δεν περιλαμβάνει βέβαια ζητήματα που άπτονται του Συντάγματος καθώς γι' αυτό απαιτείται αναθεώρησή του. Το ΚΚΕ υποστηρίζει ότι το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας οφείλει να προσαρμοστεί στην ανάγκη αυτή και να απαλείψει ή να τροποποιήσει τις σχετικές διατάξεις και αναφορές. Έτσι, πρέπει να καταργηθούν:

- α. η εισαγωγική αναφορά του Συντάγματος «στο όνομα της Αγίας Τριάδας».
- β. το άρθρο 3 που ορίζει ότι κρατούσα θρησκεία είναι η ορθόδοξη.
- γ. το άρθρο 14 παρ. 3α που επιτρέπει την κατάσχεση εντύπου με εισαγγελική εντολή για προσβολή της χριστιανικής και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».

Κοινοβουλευτική Ομάδα

δ. το άρθρο 16 παρ. 2 που αναγορεύει σε σκοπό της εκπαίδευσης την ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης
ε. Το άρθρο 18 παρ. 8 που ορίζει ότι δεν μπορούν να απαλλοτριωθούν αγροτικές εκτάσεις και περιουσία ορισμένων μονών και πατριαρχείων

στ. Να τροποποιηθεί το άρθρο 33 παρ. 2 που ορίζει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, ορκίζεται στο όνομα της Αγίας Τριάδας.

ζ. Το ίδιο πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο 59 περί ορκωμοσίας βουλευτών έτσι ώστε οι βουλευτές να επικαλούνται τη συνείδησή τους χωρίς θρησκευτικό όρκο.

η. Είναι αναγκαία η αναθεώρηση του άρθρου 13 του Συντάγματος έτσι ώστε να κατοχυρώνει πλήρως την ελευθερία συνείδησης, δηλαδή το δικαίωμα του καθενός να πιστεύει σε οποιαδήποτε θρησκεία ή να είναι άθεος. Το κράτος δεν αναμειγνύεται στα ζητήματα αυτά που είναι αυστηρά προσωπική υπόθεση αλλά φροντίζει μόνο την τήρηση των νόμων.

Με την παρούσα πρόταση νόμου ωστόσο, αναμένοντας τη συνταγματική αναθεώρηση, αντιμετωπίζονται κατά βάση πολλά σημαντικά ζητήματα που αφορούν το διαχωρισμό της εκκλησίας από το κράτος.

3. Είναι προφανές ότι το μέγιστο ακανθώδες θέμα είναι εκείνο της εκκλησιαστικής περιουσίας για το οποίο βέβαια απαιτείται μια καλύτερη ουσιαστική, νομική και πολιτική, προετοιμασία.

Σε κάθε περίπτωση το ΚΚΕ θεωρεί σημαντικό να εξασφαλιστεί η μισθοδοσία καθώς και συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης των κληρικών, ιδιαίτερα των κατώτερων βαθμίδων, του λεγόμενου δηλαδή λαϊκού κλήρου. Αυτό, προοπτικά μπορεί να γίνει και με ευθύνη της ίδιας της εκκλησίας με την προϋπόθεση βέβαια ότι η τελευταία θα έχει τα αναγκαία προς τούτο οικονομικά μέσα.

Β'

Επί των άρθρων

Το **άρθρο 1** της πρότασης έχει έντονα διακηρυκτικό χαρακτήρα, κατοχυρώνοντας το απαραβίαστο της θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρο 13 παρ. 1 Σ).

Διευκρινίζει ποιες είναι οι επί μέρους πτυχές της θρησκευτικής ελευθερίας. Μεταξύ αυτών, αναγνωρίζεται και η ελευθερία του να μην πιστεύει κάποιος σε οποιαδήποτε θρησκεία και να εκδηλώνει αυτή του την πεποίθηση.

Σε μια δεύτερη παράγραφο, το ίδιο άρθρο επιχειρεί να προσδιορίσει την υποχρέωση του κράτους, αφ' ενός να σέβεται όλες τις θρησκευτικές κοινότητες και τους λειτουργούς τους και αφ' ετέρου να εξασφαλίζει την απαγόρευση κάθε είδους διακρίσεων σε βάρος των πολιτών, με βάση τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Ιδιαίτερη σημασία έχει η υποχρέωση του κράτους για εξασφάλιση της απόλαυσης και των κοινωνικών δικαιωμάτων, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του καθένα (Πρόκειται για διατύπωση που αποουσιάζει από την σχετική απαρίθμηση του Συντάγματος).

Με το **άρθρο 2** της πρότασης προβλέπεται ως θεσμικό πρότυπο για την οργάνωση και λειτουργία όλων ανεξαιρέτα των αυτοτελών θρησκευτικών κοινοτήτων -δηλαδή όσων αντιστοιχούν σε ξεχωριστά θρησκευήματα- η «θρησκευτική ένωση», ως ιδιότυπο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Προτείνεται, δηλαδή, για πρώτη φορά η θεσμοθέτηση ενός «θρησκευτικού νομικού προσώπου» ως μοναδικού φορέα της συλλογικής θρησκευτικής δράσης, με ταυτόχρονη αναγνώριση στα μέλη του της ελευθερίας να καθορίζουν κατά το δοκούν τα οργανωτικά τους ζητήματα. Για την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας από την θρησκευτική ένωση δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια (η οποία, ακόμη και αν η χορήγησή της περιβαλλόταν από δικαστικές εγγυήσεις, θα αντέκειτο πιθανότητα στις εγγυήσεις της θρησκευτικής ελευθερίας) αλλά απλή εγγραφή σε ενιαίο δημόσιο βιβλίο που θα τηρείται για ολόκληρη τη χώρα στο Εφετείο Αθηνών, ύστερα από αίτηση είκοσι(20) τουλάχιστον ενδιαφερομένων. Η αίτηση εκδικάζεται κατά την εκούσια διαδικασία και, για να αποτραπουν πιθανές απόπειρες παραπλάνησης από επιτήδειους, προβλέπεται υποχρεωτική κοινοποίησή της στον Εισαγγελέα Εφετών, ο οποίος παρίσταται κατά την συζήτηση. Για την διάγνωση του θρησκευτικού χαρακτήρα και της αυτοτέλειας της ένωσης αναφέρονται ως ενδεικτικά κριτήρια η διάρκεια και η ύπαρξη συγκροτημένου θρησκευτικού δόγματος προστιού σε κάθε ενδιαφερόμενο. Για την προστασία των πιστών αλλά και κάθε

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».

Κοινοβουλευτική Ομάδα

ενδιαφερόμενου γενικότερα, προβλέπεται ότι το καταστατικό της ένωσης κατατίθεται υποχρεωτικά στην Γραμματεία του Εφετείου Αθηνών, είναι προσιτό στον καθένα, και ότι καμιά διάταξη του δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί με απόφαση της ένωσης που δεν περιβάλλεται τον τύπο της δημοσιότητας. Τέλος, σε ξεχωριστή παράγραφο ρυθμίζεται κατ' ανάλογο τρόπο και η διαγραφή των θρησκευτικών ενώσεων από το οικείο βιβλίο, η οποία δεν έχει ως συνέπεια την απαγόρευση της δράσης τους, αλλά μόνον την απώλεια της νομικής τους προσωπικότητας. Για την εφαρμογή των βασικών ρυθμίσεων του άρθρου, εξουσιοδοτείται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να εκδώσει κανονιστικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Το **άρθρο 3** επαναλαμβάνει κατ' ουσία τις ισχύουσες και σήμερα φορολογικές απαλλαγές των θρησκευτικών κοινοτήτων, συμπεριλαμβάνοντας πλέον ρητά και τα εισοδήματα που αυτές πραγματοποιούν κατά την επιδίωξη των θρησκευτικών σκοπών τους. Από την απαλλαγή εξαιρούνται τα εισοδήματα που πραγματοποιούν οι θρησκευτικές ενώσεις από εμπορικές δραστηριότητες, από χρεόγραφα και από την εκμετάλλευση ακινήτων. Με την τελευταία αυτή ρύθμιση αντιμετωπίζεται με τρόπο σύμφωνο προς την αρχή της ισότητας ένα δυσεπίλυτο ζήτημα, η εκκρεμότητα του οποίου έχει ως γνωστόν προκαλέσει σοβαρές τριβές στο παρελθόν. Εν όψει της σημασίας των χορηγούμενων απαλλαγών, σε ξεχωριστή παράγραφο ορίζεται ότι θρησκευτικές ενώσεις δημοσιεύουν κάθε χρόνο τον ισολογισμό τους, μαζί με έκθεση (σε περίληψη) που συντάσσει, για την ειλικρίνεια και αριότητα του τελευταίου, ορκωτός ελεγκτής. Για τον καθορισμό ειδικού λογιστικού προτύπου των θρησκευτικών ενώσεων και την ρύθμιση των λεπτομερειών για την εφαρμογή του άρθρου, εξουσιοδοτείται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να εκδώσει κανονιστικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Με το **άρθρο 4**, η Εκκλησία της Ελλάδος και τα εξαρτώμενα από αυτήν νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου (μητροπόλεις, ενορίες κ.ά.) μετατρέπονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Μέχρις ότου εγγραφεί στο ειδικό δημόσιο βιβλίο του Εφετείου Αθηνών και υπαχθεί στο προβλεπόμενο ενιαίο καθεστώς των θρησκευτικών ενώσεων των άρθρων 2 και 3, προβλέπεται ότι η οργάνωσή της θα εξακολουθήσει να διέπεται από τις ρυθμίσεις που ήταν σε ισχύ κατά την έναρξη της ισχύος του ψηφισθέντος νόμου, με εξαίρεση εκείνες που αναγνωρίζουν αρμοδιότητα σε όργανα της ελληνικής Πολιτείας και οι οποίες καταργούνται. Οι ρυθμίσεις αυτές, όπως ορίζεται, θα επέχουν θέση καταστατικού και θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται για την εσωτερική λειτουργία της Εκκλησίας της Ελλάδος, καθώς και των κάθε είδους νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου που εξαρτώνται από αυτήν. Η παράγραφος 2 του άρθρου 4 ορίζει ότι τα αυτά επίσης ισχύουν για την Εκκλησία της Κρήτης, τις Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο και τις ισραηλιτικές κοινότητες, που μετατρέπονται επίσης σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Με την παράγραφο 3 αντιμετωπίζεται το αναχρονιστικό καθεστώς που διέπει τις σχέσεις κράτους και μουσουλμανικής μειονότητας. Παύουν οι Μουφτήδες να ασκούν δικαιοδοτικές αρμοδιότητες και οι μουσουλμάνοι απευθύνονται για τις οικογενειακές διαφορές τους μόνον στην τακτική δικαιοσύνη. Οι μουσουλμάνοι θα επιλέγουν οι ίδιοι τον Μουφτή τους, ο οποίος δεν έχει, πλέον, λόγο να είναι δημόσιος υπάλληλος και πολύ περισσότερο δεν έχει λόγο η Μουφτεία να παραμένει δημόσια υπηρεσία. Τέλος, η παράγραφος 4 ορίζει ότι η εγγραφή της Εκκλησίας της Ελλάδος και των λοιπών ν.π.δ.δ. του άρθρου αυτού στο ειδικό δημόσιο βιβλίο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, καθώς και η εν γένει υπαγωγή τους στο καθεστώς των θρησκευτικών ενώσεων του ίδιου άρθρου, θα γίνει με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου μέσα σε εύλογο χρόνο και πάντως, το αργότερο, έως την 31η Δεκεμβρίου 2010.

Το **άρθρο 5** της πρότασης νόμου είναι αφιερωμένο στο ζήτημα της ανέγερσης ναών και κάθε είδους χώρων λατρείας όλων των θρησκειών και δογμάτων, με κατάργηση των σχετικών ρυθμίσεων της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου 1936 -οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, παρά τις καταδικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου- καθώς και του Γραφείου Ναοδομίας. Αντί των απαρχαιωμένων -και κραυγαλέα αντισυνταγματικών- ρυθμίσεων αυτών -οι οποίες, υπενθυμίζεται, εμπλέκουν τον επιχώριο ορθόδοξο μητροπολίτη στην ανέγερση ναού κάθε δόγματος- οι προτεινόμενες ορίζουν ότι την άδεια οικοδομής (καθώς και την αναθεώρησή της) εκδίδει η αρμόδια πολεοδομία, ύστερα από γνώμη της

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».

Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΕΠ.Α.Ε. και, προκειμένου περί θρησκευτικών μνημείων, του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων. Ισχύουν κατ' αρχάς οι γενικές πολεοδομικές διατάξεις και οι τυχόν ειδικές της εκάστοτε περιοχής και εφαρμόζονται οι διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού που αφορούν κτίρια της κατηγορίας συνάθροισης κοινού.

Με το **άρθρο 6** προβλέπεται η μετατροπή του μαθήματος των θρησκευτικών, από ομολογιακό σε θρησκευολογικό. Και τούτο γίνεται, α) μέσω της αλλαγής των σκοπών της εκπαίδευσης στις αντίστοιχες βαθμίδες, β) μέσω της παροχής εξουσιοδότησης για τον επανακαθορισμό της ύλης του αναλυτικού προγράμματος, έτσι ώστε το μάθημα των θρησκευτικών να συμπεριλάβει την εισαγωγή στην ιστορία, την κοινωνιολογία και την δογματική όλων των θρησκειών και γ) μέσω της μετονομασίας του μαθήματος των θρησκευτικών σε «θρησκευολογία».

Η προτεινόμενη ρύθμιση είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα, αφού το περιεχόμενο του μαθήματος των θρησκευτικών προσδιορίζεται εν όψει της συνταγματικής κατοχύρωσης της θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρο 13 Σ.).

Στο **άρθρο 7** της πρότασης επέρχεται μια σημαντική αλλαγή στην λεγόμενη εκκλησιαστική εκπαίδευση.

Η λεγόμενη εκκλησιαστική εκπαίδευση δεν πρέπει να ανήκει στη δομή και λειτουργία της εκπαίδευσης, όπως αυτή καθορίζεται από τον νόμο (βλ. ν. 1566/1985), με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Προβλέπεται επομένως, τα υπάρχοντα εκκλησιαστικά ιδρύματα να περιέλθουν, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, στην ευθύνη, την εποπτεία και την οικονομική στήριξη της εκκλησίας και να πάψουν να εντάσσονται στη δομή και τη λειτουργία της εκπαίδευσης.

Φυσικά υπάρχει μέριμνα για τους φοιτούντες στα υπάρχοντα σήμερα εκκλησιαστικά ιδρύματα, εφ' όσον δεν επιλέξουν να παραμείνουν σ' αυτά με τη νέα τους μορφή, να μπορούν να μετεγγραφούν σε δημόσιους εκπαιδευτικούς φορείς. Μέριμνα υπάρχει ακόμη και για το προσωπικό των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων, που δεν επιλέξει να μείνει σ' αυτά με τη νέα τους μορφή, να τοποθετείται σε ειδικά συνιστώμενες προσωπικές οργανικές θέσεις του Υπουργείου Παιδείας.

Με το **άρθρο 8**, καταργείται ο θρησκευτικός όρκος, με τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του ΚΠολΔ (άρθρο 408), του Κ.Ποιν.Δ. (άρθρα 218, 194, 236 και 398), του ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» (όρκος μελών του υπουργικού συμβουλίου), του υπαλληλικού κώδικα (ν. 2683/1999) και του Γενικού Κανονισμού Υπηρεσίας στον Στρατό (π.δ. 130/1984). Διατηρείται προσωρινά ο θεσμός του όρκου, με περιεχόμενο ωστόσο βεβαίωσης του ορκιζομένου στην τιμή και την συνείδησή του. Τέλος, σε ξεχωριστή παράγραφο ορίζεται ότι σε ορκωμοσίες που πραγματοποιούνται σε δημόσιες αρχές και υπηρεσίες δεν συμμετέχουν θρησκευτικοί λειτουργοί.

Το **άρθρο 9** της πρότασης τεματίζει μιαν εκκρεμότητα που χρονολογείται από την μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου, το 1982: θεσμοθετεί ως μόνον έγκυρο τρόπο τέλεσης του γάμου τον πολιτικό (ενώπιον του αρμόδιου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας), τροποποιώντας προς τούτο τα άρθρα 1367, 1368 και 1369 ΑΚ, και καταργώντας το άρθρο 1371 ΑΚ. Όσοι το επιθυμούν, σε οποιοδήποτε θρήσκευμα και αν ανήκουν, θα έχουν το δικαίωμα να τελέσουν και θρησκευτικό γάμο, όπως και σήμερα.

Στην καθιέρωση του πολιτικού γάμου ως υποχρεωτικού προσαρμόζονται με το **άρθρο 10** οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τις ληξιαρχικές πράξεις. Περαιτέρω, με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, καθιερώνεται ως μοναδικός τύπος ονοματοδοσίας η από κοινού δήλωση των γονέων του παιδιού στον ληξίαρχο. Βεβαίως, δεν περιορίζεται με οποιοδήποτε τρόπο το δικαίωμα των τελευταίων να τελούν και βάπτισμα, εάν το επιθυμούν, σύμφωνα με τους κανόνες της θρησκείας ή του δόγματός τους.

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Με το **άρθρο 11**, καταργούνται μια σειρά ειδικών ρυθμίσεων του Εισ.Ν.Α.Κ. και του Κ.Πολ.Δ. για τους κληρικούς και αρχιερείς, οι οποίες, μετά τον προτεινόμενο χωρισμό Εκκλησίας και Πολιτείας, δεν δικαιολογούνται, ως αντικείμενες προς την αρχή της ισότητας.

Το **άρθρο 12** απαγορεύει την αναγραφή του θρησκευόμενου σε δημόσια έγγραφα, τίτλους σπουδών ή βεβαιώσεις δημόσιας αρχής.

Θεωρούμε ότι βεβαιώσεις που εκδίδουν σήμερα τα ληξιαρχεία για παράδειγμα, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, για νόμιμη χρήση (όπως π.χ. για υπαγωγή στο καθεστώς του αντιρρησία συνείδησης, ή για είσοδο σε ΑΕΙ με ποσοτώσεις), μπορεί να αντικατασταθούν με άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Με το **άρθρο 13**, στο πλαίσιο των διακριτών ρόλων εκκλησίας και κράτους, εν όψει της συνταγματικής κατοχύρωσης της θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρο 13 Σ.), αλλά και των πτυχών της έννοιας της θρησκευτικής ελευθερίας, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 1 της παρούσας πρότασης, προτείνεται η απαγόρευση της ανάρτησης θρησκευτικών συμβόλων στις δημόσιες υπηρεσίες, καθώς επίσης και της υποχρεωτικής προσευχής, αλλά και του υποχρεωτικού εκκλησιασμού.

Θεωρούμε ότι το θρησκευτικό συναίσθημα κάθε ανθρώπου είναι ένα προσωπικό του θέμα, που θα πρέπει να εκδηλώνει ατομικά και με όποιο τρόπο και όποτε το επιθυμεί και δεν θα πρέπει να εξαναγκάζεται κάποιος να εκφράσει το θρησκευτικό του συναίσθημα. Πολύ περισσότερο δεν είναι δυνατόν να εξαναγκάζεται ή να πιέζεται κανείς να προσευχηθεί ή να εκκλησιασθεί, όταν αρνείται να έχει θρησκευτικές πεποιθήσεις ή να πιστεύει σε οποιαδήποτε θρησκεία.

Εν όψει της καταργήσεως των απαρχαιωμένων διατάξεων της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου 1936 για τον προσηλυτισμό (βλ. άρθρο 21), το **άρθρο 14** της πρότασης επαναπροσδιορίζει την αντικειμενική υπόσταση της αξιόποινης αυτής πράξης, απειλώντας τους υπαίτιους με την ποινή του προστίμου (αν ο προσηλυτισμός επιχειρείται σε βάρος ενηλίκου) ή της φυλάκισης έξι(6) μηνών (αν επιχειρείται σε βάρος ανηλίκων). Το αδίκημα του προσηλυτισμού θα έπρεπε υπό τις σημερινές συνθήκες να είχε απλώς καταργηθεί, μια και θα ήταν ορθότερο η κάθε θρησκεία να μεριμνά με τα δικά της μέσα για την προστασία των πιστών της που γίνονται αντικείμενο αθέμιτων πιέσεων από οπαδούς άλλων θρησκειών. Παρά ταύτα, προκρίθηκε η προσωρινή διατήρηση του εγκλήματος του προσηλυτισμού με την νέα διατύπωση, εν όψει της συνταγματικής απαγόρευσης του (άρθρο 13 παρ. 2β' Σ.) και της γνωστής νομολογίας ότι δεν είναι επιτρεπτή η κατάργηση εκτελεστικού νόμου του Συντάγματος, χωρίς ταυτόχρονα να προτείνεται νέα ρύθμιση.

Το **άρθρο 15** της πρότασης επιβάλλει στους οικείους ΟΤΑ την υποχρέωση να διαμορφώσουν στα κοιμητήρια που τους ανήκουν διακεκριμένο χώρο πένθους και περισυλλογής, για τον αποχαιρετισμό των νεκρών προτού ενταφιασθούν, σε περίπτωση που αυτοί είχαν εκφράσει την επιθυμία να αποφύγουν την θρησκευτική κηδεία. Διευκολύνεται, κατ' αυτόν τον τρόπο, η πολιτική κηδεία. Όσον αφορά το περιεχόμενο της πολιτικής κηδείας, ορθότερο είναι ο καθορισμός του να αφεθεί στην ελεύθερη βούληση των αποδημούντων και των οικείων τους.

Με το **άρθρο 16** παρέχεται εξουσιοδότηση για την ρύθμιση με κανονιστικό διάταγμα των όρων και των προϋποθέσεων για την ίδρυση και λειτουργία αποθερωτηρίων αποκλειστικά από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, για την κάυση των νεκρών (§2). Και τούτο, υπό τον όρο ότι υπήρχε γι' αυτό δήλωση του αποδημίσαντος, ή δήλωση των πλησιέστερων συγγενών του ότι ο νεκρός -όσο ζούσε- δεν είχε εκφράσει ρητά σχετική αντίρρηση. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ συγγενών του ίδιου βαθμού, ορίζεται ότι αποφαινεται ο εισαγγελέας (§1).

Στο **άρθρο 17** της πρότασης, αντιμετωπίζεται το ειδικότερο ζήτημα της μισθοδοσίας των κληρικών.

Το ζήτημα τόσο της εκκλησιαστικής περιουσίας, όσο και το ζήτημα της μισθοδοσίας των κληρικών όλων των θρησκειών και δογμάτων, εν όψει της μετατροπής του θεσμικού πλαισίου

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».

Κοινοβουλευτική Ομάδα

των εκκλησιών (μετατροπή τους σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου), είναι ένα σύνθετο θέμα, που χρειάζεται περαιτέρω μελέτη.

Ωστόσο, μέχρι να υπάρξει οριστική και συνολική ρύθμιση, πρέπει, για τους κληρικούς της επικρατούσας θρησκείας, να εξασφαλιστεί η διατήρηση των μισθολογικών τους δικαιωμάτων, ώστε να μην βρεθούν σε δυσμενή θέση, λόγω της προτεινόμενης μεταβολής του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις εκκλησίες (μετατροπή τους σε ν.π.ι.δ.).

Γι' αυτό, στο άρθρο 17 προτείνεται η παράταση του ισχύοντος καθεστώτος μισθοδοσίας των κληρικών της επικρατούσας θρησκείας με δαπάνες του Κράτους, με μέριμνα όμως της Εκκλησίας. Ανάλογη ρύθμιση προτείνεται και για το καθεστώς μισθοδοσίας των Μουφτήδων.

Στο **άρθρο 18** ρυθμίζεται το συναφές ζήτημα της ασφάλισης των κληρικών της επικρατούσας θρησκείας.

Σύμφωνα και με τα όσα αναπτύξαμε αμέσως πιο πάνω για το θέμα της μισθοδοσίας τους, ότι θα πρέπει να διατηρηθεί το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς που ισχύει και σήμερα για τους κληρικούς της επικρατούσας θρησκείας, γιατί αλλιώς θα βρεθούν σε δυσμενή θέση, λόγω της μεταβολής του νομικού καθεστώτος των εκκλησιών (μετατροπή τους σε ν.π.ι.δ.).

Εξ άλλου, ανάλογες ρυθμίσεις διατήρησης του συνταξιοδοτικού και ασφαλιστικού καθεστώτος υπήρξε και κατά το παρελθόν για το προσωπικό και άλλων ν.π.δ.δ. που μετατράπηκαν σε ν.π.ι.δ., όπως π.χ. του Ταχυδρομικού Ταμειτηρίου (ν.3082/2002, άρθρ. 6), ή του Οργανισμού Υδρευσεως Θεσσαλονίκης (Ο.Υ.Θ.) και του Οργανισμού Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ο.Α.Θ.) (ν. 2592/1998).

Με το **άρθρο 19**, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μετονομάζεται σε Υπουργείο Παιδείας, ενώ καταργούνται η Γενική Γραμματεία και η Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων. Το προσωπικό των τελευταίων, όπως προβλέπεται, τοποθετείται σε ειδικώς συνιστώμενες προσωπικές οργανικές θέσεις του Υπουργείου Παιδείας, του ίδιου βαθμού.

Με το **άρθρο 20** της πρότασης καταργούνται οι οργανικές θέσεις ιερέων -και οι αντίστοιχες υπηρεσιακές μονάδες- στις ένοπλες δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας και τα σωφρονιστήρια, και λαμβάνεται ειδική μέριμνα για την απορρόφηση σε άλλες υπηρεσίες των υπηρετούντων σήμερα σε αυτές. Ταυτόχρονα, προβλέπεται ότι, για τους υπηρετούντες στο στράτευμα και την Ελληνική Αστυνομία, καθώς και για τους κρατούμενους στις φυλακές της χώρας, οι οικείοι διοικητές οφείλουν να διασφαλίζουν δυνατότητα ατομικού εκκλησιασμού, κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερομένων και, σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας μετακίνησης των τελευταίων, να μεριμνούν για την προσέλευση στις μονάδες και τα κρατητήρια θρησκευτικών λειτουργών όλων των θρησκειών και δογμάτων, προκειμένου να παράσχουν υπηρεσίες σε ατομικό επίπεδο, υπό συνθήκες πλήρους διακριτικότητας. Για την εφαρμογή αυτών των ρυθμίσεων, παρέχονται σχετικές εξουσιοδοτήσεις.

Το **άρθρο 21** απαριθμεί τις καταργούμενες ή τροποποιούμενες διατάξεις, των α.ν. 1363/1938, 1369/1938, του β.δ. 20.5/2.6.1939, καθώς και των άρθρων 196, 198, 199 και 175§2 ΠΚ. Με το ίδιο άρθρο καταργούνται ν. 590/1977 «περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος», όπως ισχύει σήμερα, ο ν. 5383/1932 «περί των Εκκλησιαστικών Δικαστηρίων και της προ αυτών διαδικασίας», όπως ισχύει σήμερα, ο ν. 4149/1961 «περί καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας και άλλων τινών διατάξεων», όπως ισχύει σήμερα, ο ν. 476/76 «περί Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως», όπως ισχύει σήμερα, και το ν.δ. 90/1973 «περί του Θρησκευτικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων», όπως ισχύει σήμερα, το άρθρο 4 του ν. 147/1914 «περί της εν ταις προσαρτωμένοις χώραις εφαρμοστέας νομοθεσίας και της δικαστικής αυτών οργανώσεως», ο ν. 1920/1991 «περί κυρώσεως της από 24ης Δεκεμβρίου 1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου "περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργών"», καθώς και ο ν. 2456/1920 «περί ισραηλιτικών κοινοτήτων» και ο α.ν. 367/1945 «περί ανασυγκροτήσεως ισραηλιτικών κοινοτήτων» όπως ισχύουν σήμερα.

Τέλος, το **άρθρο 22** ορίζει ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αρχίζουν να ισχύουν με την δημοσίευση του σχετικού νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις

ΚΚΕ

Πρόταση Νόμου «Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας, θρησκευτικές ενώσεις και κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας».
Κοινοβουλευτική Ομάδα

του. □

Αθήνα 12.12.2008

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Αλέκα Παπαρήγα
Κωσταντίνος Αλυσανδράκης
Νίκος Γκατζής
Γιάννης Γκιόκας
Γιάννης Ζιώγας
Κώστας Καζάκος
Λιάνα Κανέλλη
Σοφία Καλαντίδου
Αχιλλέας Κανταρτζής
Νίκος Καραθανασόπουλος
Λίλα Καφαντάρη
Βέρα Νικολαΐδου
Διαμάντω Μανωλάκου
Γιώργος Μαρίνος
Γιώργος Μαυρικός
Νίκος Μωραΐτης
Εύα Μελά
Γιάννης Προτούλης
Σταύρος Σκοπελίτης
Αντώνης Σκυλλάκος
Σπύρος Χαλβατζής
Χαράλαμπος Χαραλάμπους